

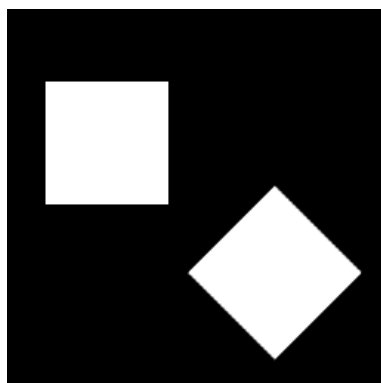
10 — Indeksacja. Klasyfikacja obiektów.

10.1 Cel

- zapoznanie z dwuprzebiegowym algorytmem indeksacji (ang. *connected component labelling*),
- zapoznanie z prostą klasyfikacją obiektów z wykorzystaniem współczynników kształtu.
- zadanie domowe: zmodyfikowana indeksacja dwuprzebiegowa i indeksacja jednoprzebiegowa.

10.2 Indeksacja

Większość dotychczas poznanych i wykorzystywanych algorytmów przetwarzania obrazu wykonywała operacje na całym obrazie (lub co najwyżej dokonywany był podział obiekt/obiekty — tło. Np. różne metody segmentacji).

Rysunek 10.1: Dwa kwadraty, obraz binarny.

Patrząc na rysunek 10.1 człowiek widzi dwa kwadraty. Dla automatycznego systemu analizy i rozpoznawania obrazów przejście od etapu obiekty/tło do wyróżnienia dwóch kwadratów nie jest takie oczywiste i wymaga zastosowania jakieś formy indeksacji – czyli przypisania każdemu z pikseli uznanych za należące do obiektów (tu białych) jakieś etykiety (w naszym przypadku będą to dwie etykiety, ew. dodatkowa oznaczająca tło).

W tej części ćwiczenia zaprezentowany zostanie tzw. dwuprzebiegowy algorytm indeksacji (ang. *two-pass connected component labelling*). Jego nazwa związana jest z koniecznością wykonania dwukrotnego odwiedzenia każdego z pikseli obrazu (dwie pętle/iteracje po obrazie). Istnieje również tzw. jednoprzebiegowe algorytmy indeksacji – por. zadanie domowe.

Opis algorytmu:

1. Na wejściu mamy obraz po binaryzacji – zakładamy, że piksele białe ('1', '255') należą do obiektów, tło jest czarne.

2. W pierwszej iteracji obraz analizujemy linia po linii, od lewej do prawej, aż do napotkania pierwszego piksela o wartości różnej od '0'. W tej sytuacji dokonujemy analizy otoczenia piksela:

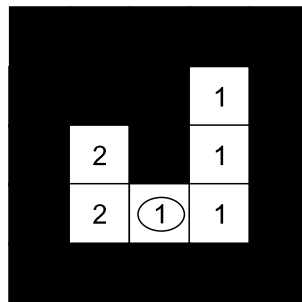
A	B	C
D	X	

gdzie: **X** – rozważany piksel, **A,B,C,D** – sąsiedzi z otoczenia. Uwaga. W przykładzie pokazano tzw. sąsiedztwo 8-elementowe. Niekiedy stosuje się również wersję 4-elementową. Wtedy analizie podlegałyby by tylko piksele **B i D**.

3. Możliwe są następujące przypadki dla otoczenia **A,B,C,D**:
 - a wszystkie należą do tła ($A, B, C, D == 0$). Wtedy znaleziony piksel **X** należy do nowego obiektu – nadajemy mu zatem etykietę **L+1** ($X = L+1$) – przez **L** rozumiemy poprzednią etykietę. Uwaga. Przed uruchomieniem algorytmu **L** należy zainicjować wartością '1'.
 - b jeden lub więcej pikseli ma przypisaną aktualną etykietę **L**. Wtedy rozważanemu pikselowi przypisujemy etykietę **L** ($X = L$).
 - c w otoczeniu występują piksele o różnych etykietach np. **L1 i L2**. Wtedy przyjmuje się zasadę, że rozważanemu pikselowi **X** przypisuje się mniejszą z wartości **L1 i L2** ($X = \min(L1, L2)$).

Dyskusja:

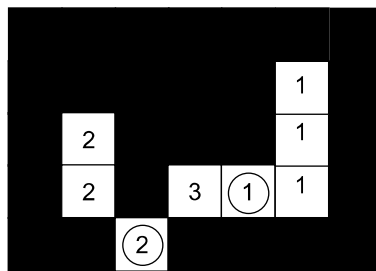
1. W wyniku indeksacji uzyskujemy obraz, na którym wyróżnionych jest wiele obiektów (dokładnie 48) – a faktycznie jest tylko 7. Zastanówmy się z czego to wynika.
2. Zaczniemy od prostego przypadku przedstawionego na rysunku 10.2.

Rysunek 10.2: Indeksacja – przykład pierwszy.

Obraz analizowany jest linia po linii. Zatem pierwszą etykietę dostanie słupki po prawej. Później ten po lewej. Postępując zgodnie z podanym algorytmem w pewnym momencie (piksel wyróżniony na obrazku) dojdzie do sytuacji, w której w otoczeniu danego piksela znajdują się dwie różne etykiety (tu: '1' i '2'). Wtedy zgodnie z przyjętą metodologią przypisujemy niższą, tj. '1'. Problem jaki powstaje to brak zapamiętania informacji o tym, że wystąpił taki konflikt tj. że powinno nastąpić połączenie etykiet '1' i '2'. Z tego powodu wynik działania algorytmu nie jest poprawny.

3. Przeanalizujmy jeszcze jeden, bardziej złożony przykład – rysunek 10.3.

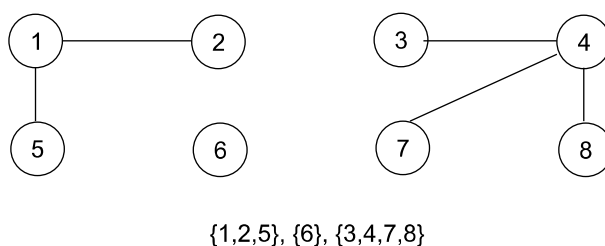
Rysunek 10.3: Indeksacja – przykład drugi.

Słupkę po prawej dostaje indeks '1', a po lewej '2'. W czwartej linii występuje piksel, który ma w swoim sąsiedztwie (A,B,C,D) same piksele czarne. Dlatego dostaje etykietę '3'. Jednak w następnym kroku okazuje się, że następuje konflikt '3' z '1' (połączenie). W kolejnym wierszu występuje konflikt '2' i '3'. Warto zwrócić uwagę, że w tym przypadku trzeba uniknąć sytuacji "utruty" informacji o połączeniu '1' z '2' przez '3'.

4. W literaturze zaproponowano wiele sposobów reprezentacji i rozwiązywania przedstawionych konfliktów:
 - 2-krotki,
 - n-krotki,
 - tablica dwuwymiarowa,
 - grafy + przeszukiwanie grafu włąb.

W obecnym ćwiczeniu zastosujemy ostatnie podejście, które jest najprostsze do realizacji.

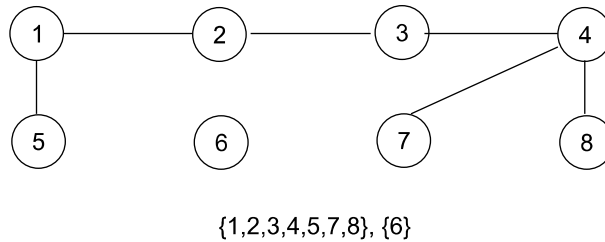
5. Opisane konflikty możemy przechowywać w strukturze zbiorów rozłącznych (ang. *union find*). Jest to zagadnienie znane z przedmiotu "Algorytmy i struktury danych". Poniżej zostanie zaprezentowane krótkie przypomnienie.
6. Mamy N obiektów. W naszym przypadku to jest N etykiet. Chcemy przechowywać informację o sytuacji, w której następuje łączenie etykiet tj. interesują nas zbiory obiektów połączonych. Przykład trzech zbiorów zamieszczono na rysunku 10.4.

Rysunek 10.4: Przykład trzech połączonych zbiorów.

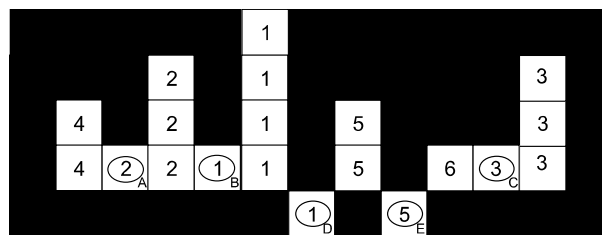
7. W ramach rozważanej struktury implementuje się dwie operacje:
 - *find* (znajdź) – sprawdzenie czy dwa obiekty należą do tego samego zbioru połączonych,
 - *union* (połącz) – wprowadź połączenie pomiędzy dwoma obiektami.

Z punktu widzenia naszych potrzeb ważna jest funkcja *union*. Przykład dodania połączenia pomiędzy obiektami '2' a '3' pokazano na rysunku 10.5.

Rysunek 10.5: Przykład łączenia obiektów.

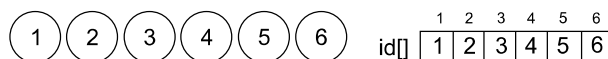
8. Strukturę oraz obie operacje można zaimplementować na kilka sposobów. Zainteresowanych odsyłam do literatury przedmiotu. My zastosujemy podejście *quick-union*. Nie jest ono specjalnie wydajnie, ale bardzo proste do implementacji.
9. Nasz graf, w którym wierzchołki oznaczają etykiety, a krawędzie połączenia między etykietami, zapiszemy w tablicy jednowymiarowej $id[]$ o rozmiarze N (maksymalna liczba etykiet). Interpretacja pola w tablicy: $id[i]$ jest rodzicem i . Korzeń elementu i jest dany jako: $id[id[id[...id[i]...]]]$.
10. Przeanalizujmy jak to działa na prostym przykładzie. Mamy dany poetykietowany obraz – rysunek 10.6.

Rysunek 10.6: Indeksacja – przykład 3

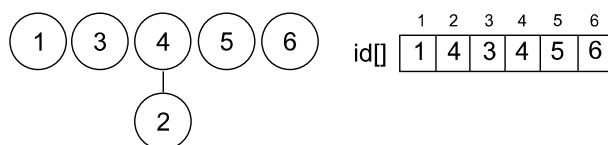
Występuje na nim pięć konfliktów oznaczonych A, B, C, D i E. (uwaga w trakcie działania algorytmu pojawiają się właśnie w takiej kolejności).

11. Sytuację wyjściową opisuje poniższy rysunek:

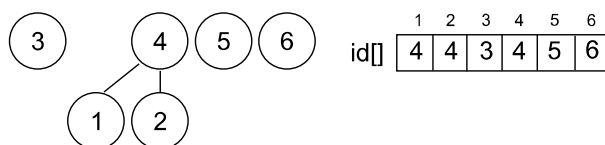
Tablica id wypełniona jest kolejnymi indeksami.

12. W algorytmie *quick-union*, aby połączyć elementy p i q należy ustawić id korzenia q pod adres korzenia elementu p . Uwaga. Zakładamy, że $p < q$. Można to zapisać jako: $id[root(p)] = root(q)$. Nasze pierwsze połączenie (A) to 4 z 2. Po tej operacji sytuacja będzie wyglądać następująco:

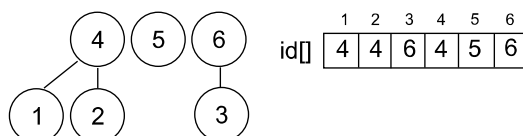
W tym przypadku korzeniem obu elementów są same elementy, zatem operacja jest dość prosta.

13. Kolejny krok tj. połączenie 2 z 1 – sytuacja B:

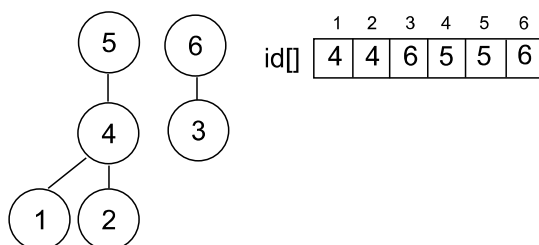

Element 1 jest korzeniem. Element 2 już nie, ponieważ $id[2] == 4$. Sprawdzamy zatem $id[4]$. Okazuje się, że $id[4] == 4$ tj. jest to korzeń. Zatem korzeniem dla elementu 2 jest 4. Dokonujemy stosownej modyfikacji w tablicy $id[1] = 4$.

14. Kolejne połączenie to 6 z 3 (C):

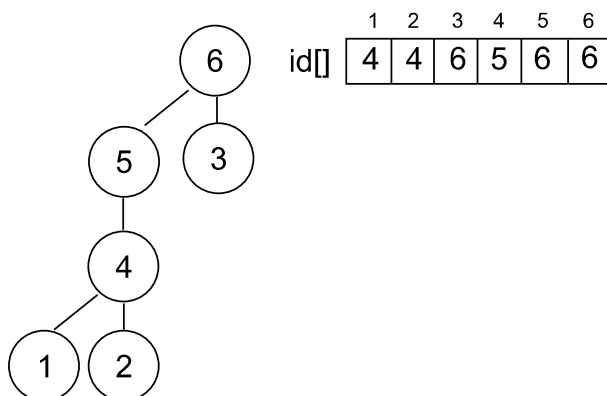

15. Kolejne połączenie to 5 z 1.

Szukamy korzenia elementu 1. Znajdujemy, że to jest 4. Zatem łączymy 5 i 4.

16. Ostatnie połączenie to 6 z 5.

17. Ostatni krok to wykorzystanie informacji zawartej w tablicy id do wyznaczenia przekodowania LUT (ang. *look-up table*), które pozwoli nam nadać poprawne etykiety wszystkim pikselom. Zasadniczo sprowadza się on do obliczenia dla każdej możliwej etykiety jej korzenia. W naszym przypadku zawsze otrzymamy 6, gdyż wszystkie piksele są ze sobą połączone i stanowią jeden obiekt.

10.3 Indeksacja wbudowana w IPT Matlab'a

W Matlabie dostępna jest funkcja `bwlabel`, która pozwala wykonać indeksację. Jedyne jej parametrem jest wybór sąsiedztwa: 4-elementowego (za sąsiadów uznajemy piksele "stykające

się” brzegami) i 8-elementowego (za sąsiada uznajemy piksele “stykające się” brzegami i wierzchołkami – w ten sposób działa zaimplementowany wcześniej algorytm).

Uwaga. Warto wiedzieć, że w bardzo popularnej bibliotece do przetwarzania i analizy obrazów OpenCV tego typu indeksacja nie występuje. Tam do podobnych (ale nie identycznych) celów stosuje się znajdowanie konturów.

10.4 Rozpoznawanie obiektów z wykorzystaniem współczynników kształtu

Współczynniki kształtu są pewnymi parametrami liczbowymi opisującymi kształt obiektu. Pozwala to na użycie ich do automatycznego rozpoznawania obiektów. Teoretycznie współczynniki kształtu (dobre) powinny być niezależne od zmiany położenia obiektu, jego orientacji i wielkości. W praktyce okazuje się jednak, że wartości współczynników zmieniają się w pewnym zakresie nawet dla obiektów należących do tych samych klas (te same kształty – przykład obracany kwadrat). Wynika z tego konieczność uwzględnienia pewnej tolerancji wartości współczynników kształtu wykorzystywanych w praktycznych zastosowaniach analizy i rozpoznawania obrazu.

W ćwiczeniu wykorzystane zostaną następujące współczynniki:

- *Compactness* – stosunek pola obiektu do pola najmniejszego prostokąta w jakim się obiekt mieści.
- *Rmin/Rmax* – pierwiastek stosunku minimalnej odległości konturu od środka ciężkości do maksymalnej odległości konturu od środka ciężkości.
- *Blair - Bliss* – $\frac{S}{2\pi \sum_i r_i^2}$, gdzie: S – pole powierzchni obiektu, r_i – odległość piksela obrazka od środka ciężkości, i – indeks piksela obiektu.
- *Haralick* – $\sqrt{\frac{(\sum_i d_i)^2}{n \sum_i d_i^2 - 1}}$, gdzie: d_i – odległość piksela konturu od środka ciężkości, n – liczba pikseli konturu.
- *M7* – niezmiennik momentowy – $M7 = N_{20}N_{02} - N_{11}^2$, N – moment znormalizowany: $N_{pq} = \frac{M_{pq}}{m_{00}^\zeta}$, gdzie: $\zeta = \frac{p+q}{2} + 1$, M – moment centralny, m – moment zwykły.